

PIŠE: VEDRAN BENIĆ

Kada je u travnju 1918. list "Crvena Hrvatska" objavio da bi uskoro trebao biti tiskan "rukopis dosad nepoznate dubrovačke komedije iz 16. vijeka", koji je prethodne godine pronašao prof. dr. Petar Karlić, vjerojatno je malo tko mogao pomisliti da će komedija pronađena u Zemaljskom arhivu u Zagrebu stotinu godina poslije još uvijek biti živa i živahna na teatarskoj sceni. Evo je i na ovogodišnjim Igrama! Karlić je komediju nazvao "Ljubovnici", jer izvorni naslov nije sačuvan. Djelo je pripisao **Marinu Držiću**, slično kao što je, primjerice, Držićeva "Hekuba" svojedobno bila pripisana **Vetranoviću**, pa čak 1853. i tiskana pod **Mavrovim** imenom. No, nakon pomne analize rukopisa, "Ljubovnici" se danas vode kao "komedija nepoznatoga autora", a nastanak rukopisa smješta se u drugu polovinu 17. stoljeća.

Već pola godine nakon prve suvremene izvedbe "Ljubovnika" u zagrebačkom HNK u sredinom 1932., kada je predstava i potakla raspravu o utemeljenosti atribucije Držiću, članovi Dubrovačkoga diletantskog društva 26. prosinca 1932. komediju su izveli u dubrovačkom **Bondinom** teatru "u kostimima iz onoga doba prema nacrtima iz zagrebačkog kazališta" i sa scenografskim prikazom "Kri-

Igre u mom srcu

Dugi život dubrovačke smješnice

ve ulice u Dubrovniku, gdje se radnja po zamisli auktora događala (današnja Bunićeva poljana)." Osim u više navrata na sceni teatra pred redovito prepunim gledalištem, zanimljivo je da su u kolovozu 1933. dubrovački glumci komediju izveli na otvorenom prostoru Bunićeve poljane. U lokalnom tisku je zabilježeno da su ulaznice "bile minimalne da se dade prigode svakome da vidi komediju na mjestu gdje se u ono doba odigravala". Karte su se mogle kupiti, kao i uvijek, ubrijačnici vrijednoga gospara **Antuna Trive**.

Dubrovačka smješnica, kakav se naziv u našoj književnoj historiografiji udomačio za desetak proznih komedija iz druge polovine 17. stoljeća, od tada je redovito na repertoaru mnogih naših kazališta, pa je razumljivo da se našla i na programu prvih Ljetnih igara 1950. godine. Nakon te prve izvedbe "Ljubovnika" u režiji **Miše Račića** na Ljetnoj pozornici, predstava je u program Igara uvr-

štavana još tri puta. Zadnji put 2005. kao gostujuća repertoarna predstava na sceni Kazališta Marina Držića. Prethodno je **Georgij Paro** na Igrama režirao "Ljubovnike" 1961. godine, razigravši skaline Od Jezuita, a **Joško Juvančić** 1969. smjestio je smješnicu u svoje Pile (asistent mu je bio **Ivica Kunčević**). "Ja sam živio u Pilama, znam te ljude i ambijent", objasnio je Jupa u "Slobodnoj Dalmaciji", naglasivši da je likove mogao zamisliti kao prave pilarske ribare, obrtnike i domaćice koji su "tu negdje među nama, žive i rade, vole se i mrze."

Izvedba "Ljubovnika" u rujnu 1950. na prvim Ljetnim igrama nije bila dobro ocijenjena, velikim dijelom iz objektivnih okolnosti. Bila su to vremena kada su glumci državnim dekretimabili raspoređivani po teatrima. Neposredno pred nastup na prvim Igrama "četiri najbolja glumca premještena su iz Dubrovnika i teatar ostaje bez glumaca i repertoara", objasnila je tadašnja

"Slobodna Dalmacija". Dubrovački se teatar ipak uspio koliko-toliko konsolidirati i već 1953. godine "Ljubovnici", premješteni na Bunićevu poljanu, dobili su povoljnije osvrte.

Iz programa predstave 1950. na prvim Igrama, pozornost mi je privukao jedan osebujni dubrovački lik - **Cvijeto Kostopeč** u primjerenoj ulozi Proždora. Gospar Cvijeto bio je pasionirani glumac amater, za starije Dubrovčane nezaboravni Bokčilo. Takve je bio i konstitucije. Iznimno duhovit, ali i poslovno umješšan, pa se zbog biznisa u pedesetim godinama preselio u Trst, no rado i često navraćao u Dubrovnik i novčano potpomagao u svim prigodama. U Trstu je spremno ugošćivao domaće ljude, što je najbolje opisao **Miljenko Smoje** 1985. u tršćanskom dnevniku: "Drag mi je gospar Cvijeto ali njegov je stol opasan i uvijek pun najraznovrsnijih napasti i iskušenja. Nikad mu dosta spize i fazani i jarebici i kozlina i svih drugih delicija.

Plakat za predstavu "Ljubovnici" iz 1950. ARHIVA DLJI

Čovjek je mojih godina i visine a samo osamdeset kili teži. Nikad nije večera u životu, samo obidvaje, ali ti obid dugo traje."

Gospar Cvijeto umro je potkraj 1987. U nekrologu u "Slobodnoj" **Mato Jerinić** je napisao: "Umro je gospar Cvijeto, a nije dovršio pisanje knjige o dubrovačkim oridinalima (onima koji su to zaista i bili i koje je on veoma cijenio) i drugim dubrovačkim prilikama i neprilikama."